

Täysistunto

Keskiviikko 16.5.2018 klo 14.03—16.49

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

14.11 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Lähetekeskusteluun olemme saaneet jälleen yhden hallituksen norminpurun kärkihankkeeseen kuuluvan esityksen. Tällä kertaa kohteena on nuohousala, jolla, jos tämä esitys siis menisi tällaisenaan läpi, olisi jatkossa koko maassa vapaasti kilpailtua yritystoimintaa nykyisen piirinuohousjärjestelmän sijasta. Esityksen tueksi löytyy kaksi hyvää perustetta. Paitsi että ehdotettu muutos lisäisi nuohousalan kilpailua, puhuu sen puolesta myös se, että osassa maata perinteisestä piirinuohousjärjestelmästä on siis jo luovuttu. Muutosta on kannattanut myös valtaosa tällä hetkellä nuohoojien kilpailuttamisesta vastaavista pelastuslaitoksista.

Arvoisa puhemies! Esitys ei sen sijaan puuttuisi nuohoustoiminnan pätevyysvaatimuksiin. Jatkossakin nuohoustyötä tekevällä kelpoisuusvaatimuksena on nuohoojan ammattitutkinto, mikä takaa sen, että nuohoustoiminnan laatu säilyy koko maassa korkeatasoisena. Alan jatkon kannalta voisi kuitenkin olla perusteltua pohtia koko nuohousalan tehtävänkuvan laajentamista, kuten muutamat nuohousalan ammattilaiset hallituksen esityksen luonnokseen annetussa lausunnossa esittivät. Miksi ei nuohooja voisi tehdä myös palo- ja häikävaroitimien tarkistuksia tai raportoida asumisturvallisuudessa havaituista ongelmista pelastuslaitokselle?

Olisin myös kääntymässä sille kannalle, että laissa olisi järkevää säilyttää nuohoojien velvoite ilmoittaa tulisijassa tai hormissa havaituista palovaaraa aiheuttavista ongelmista, pelastuslaitokselle tietenkin. Tätä pidettiin monessa lausunnossa tärkeänä, koska kiinteistöissä ei välttämättä ymmärretä vikojen korjaamisen tärkeyttä. Lisäksi nuohousalan vapauttaminen kilpailulle edellyttää myös sitä, että muutoksen valtakunnalliseen viestintään panostetaan, jotta kiinteistöjen omistajat osaavat toimia uuden lain puitteissa. Aikaa tähän onneksi on riittävästi, sillä ehdotetun lain pitäisi astua voimaan vasta ensi vuoden alusta.

On myös päivänselvää, että muutoksen vaikutuksia nuohouspalveluiden hintaan ja alueelliseen saatavuuteen pitää seurata tarkasti. Jos isoja ongelmia ilmenee, tulee niihin reagoida välittömästi.

Näillä reunaehdoilla, arvoisa puhemies, kannatan tätä esitystä ja sen asianmukaista käsittelyä tässä talossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

14.15 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillä on todella hallituksen ehdotus pelastuslain muuttamiseksi siten, että pelastuslaitoksilta poistetaan velvoite huolehtia nuohouspalveluiden järjestämisestä, mikä käytännössä siis tarkoittaa silloin kilpailun vapauttamista nuohouspalveluissa, kun samalla velvollisuus huolehtia kiinteistön nuohouksen asianmukaisesta hoitamisesta kuitenkin kiinteistönomistajalla jatkossakin tulisijojen ja savuhormien säännöllisen nuohouksen osalta säilyy.

En lähde toistamaan kaikkea sitä, mitä tässä edustaja Wallinheimo jo esityksen osalta aivan oikein kuvasi, mutta sanoisin, että se olennainen asetelma näkyy siinä, että meillä on jo nyt Etelä-Karjalassa ja Itä-Uudellamaalla ollut useita vuosia vapautettuna kilpailu ja kokemukset ovat pääosin hyviä. Kilpailu on todella tuonut tarjontaan monipuolisuutta, ja uskon, että nyt kun, jos eduskunta näin suo, kilpailu vapautuu koko maan alueella, niin myös Wallinheimon viittaamat uudenlaiset monipuolisemmat palvelukonseptit lähtevät tästä kehittymään. Luulen, että se on juuri se alue, joka ehkä kymmenen vuoden päästä näytetään suurimpana muutoksena, mihin tämä esitys on vaikuttanut, ei niinkään se, tapahtuuko hintatasossa joillain alueilla alentumista tai tarvitseeko jollain alueella tehdä erityistoimia, niin että tarjontaa syntyy riittävästi, vaan se, että nuohooja toteuttaa varsinkin harva-asutusalueella samalla muita palveluita, jotka tietysti ensisijaisesti voivat liittyä tulisijoihin ja paloturvallisuuteen, minkä takia tietysti pelastusmielessä on myös mahdollisuus saada enemmän hyötyä nuohouksesta kuin tähän asti. Mutta ne voivat tietysti myös liittyä muihin kotitaloustöihin, joiden kautta sitten myöskin tarjontaa pystytään nykyistä laajemmin järjestämään.

Myöskin jos katsoo yrittäjien kannalta tätä asiaa, meillä on maassamme tällä hetkellä noin 800 nuohoamiseen erikoistunutta yrittäjää, pääasiassa yksinyrittäjiä, ja tällä hetkellä heistä merkittävä osa on ikään kuin torpparin asemassa niin, että piirinuohoojia on nelisen sataa ja pääosa lopuista on ikään kuin piirinuohoojien renkeinä, vähän niin kuin taksijärjestelmässä on ollut tapana. Nyt tämän jälkeen meillä torpparilaitos siirtyy historiaan myöskin nuohoamisen osalta, ja uskon, että tämä myös edistää tämän alan kehittymistä eteenpäin.

Edustaja Wallinheimo myös mainitsi, että tässä on lausunnoissa tuotu esiin erinäisiä yksityiskohtia muun muassa ilmoitusvelvollisuuksiin pelastuslaitokselle. Minusta on oikein hyvä, että eduskunta valiokunnissa harkitsee myös yksityiskohtia, miten tämä muutos tehdään tuntuvasti niin, että saadaan alaa eteenpäin ja yrittäjyyttä vapautettua tälläkin alueella ja normeja niiltä osin purettua kuin ne eivät tarpeellisia ole, mutta samalla tehdään tämä muutos hallitusti. Sen takia tässä yhteydessä emme myöskään esitä muutoksia määrättyihin nuohousväleihin, vaan jatkossakin kerran vuodessa jatkuvassa asuinkäytössä oleviin ja kolmen vuoden välein vapaa-ajan asuinkäytössä oleviin kiinteistöihin nuohous hormoneihin ja tulisijoihin tulisi järjestää.

Esitys on todella jätetty nyt eduskunnalle ja tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta.

14.19 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri maalasi kyllä aika ruusuisen kuvan tästä muutoksesta, ja sen, mitä hän toi myönteisiä puolia esille, niin toi kyllä enemmistön ehdoilla. Mutta kannattaisi miettiä, mitä tämä muutos tarkoittaa haja-asutusalueille: riski siihen, että palveluitten saatavuus heikkenee, on ilmeinen, ja riski hintojen nousuun kasvaa. Esimerkiksi omassa kunnassani asukkaita on 0,15 asukasta neliökilometrille. Se on Länsi-Euroopan harvimmin asuttu alue. Kunnan pinta-ala on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

lähemmäs 6 500 neliökilometriä, ja on hyvinkin todennäköistä, että nuohouksen peitto prosentti laskee, käyntikertojen määrä laskee, ja on yksinkertaisesti niin, että kun näissä kaukaisemmissa talouksissa hinta nousee, niin jätetään se nuohooja tilaamatta ja tingitään siitä, mitä laki edellyttää. Ja silloin sillä kiinteistön omistajalla, rakennusten omistajalla, on kyllä itsellään entistä suurempi riski, ja hän saattaa ottaa sen oman riskinsä siitä, ettei ole varaa maksaa niitä nuohousmaksuja.

14.20 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt täytyy ensin todeta se, että tässä nyt kyllä hallitus jatkaa taas tätä omaa linjaansa, mikä tähänkin saakka on ollut, eli julkisen puolen toimia siirretään yksityiselle puolelle. Tässä asiassa tulee olemaan erittäin paljon riskejä, ja riskit ovat juurikin haja-asutusalueilla ja tuolla laajalla preerialla, mistä tulen, eli Pohjanmaalla. Siellä on paljon vanhoja omakotitaloja ja vanhoja ja vanhenevia naisia, pohjalaisia naisia, jotka asuvat yksin siellä mökissään. Jos ei kukaan muistuta siitä, että nyt pitäisi nuohota, on erittäin suuri vaara, että nuohous jää tekemättä, kun piirinuohousjärjestelmää ei ole. Ja jos me ajattelemme Suomea, missä on kovat pakkaset, täytyy paljon lämmittää ja talot ovat vanhoja, niin se on huono yhtälö paloturvallisuuden kannalta. Onko tässä, arvoisa ministeri, otettu huomioon se, että jokaiseen torppaan varmasti saadaan se nuohooja kerran vuodessa?

14.21 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaksi tässä edellä käytettyä puheenvuoroa olivat tavallaan niin kuin ryöstö. Mutta haluaisin kysyä ministeriltä: kun tämä ulkoistetaan ja meillä on tänä päivänä erilaisia yrityksiä, jotka tunkevat tänne niin sanotulle markkinalle ja sanovat, että nyt teidän hormistonne on tässä ja tässä kunnossa ja teidän pitää uusia se, niin kuinka käy sellaisten lainsäädännöllisten paloturvallisuusvaatimusten, ja kun tehdään sitten tavallaan tämmöistä pakkomyyntiä, kun avataan tätä enemmän erilaisille toimijoille, niin kuinka se estetään, ettei tule tämmöistä markkinaa? Mutta tärkeintä on: kuinka voimme huolehtia paloturvallisuudesta, jos ei ole säännöllisyyttä niin, että nuohoojapiirijärjestelmä edelleen on voimissaan?

14.22 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille tästä esittelystä. Ymmärrän, että tämäkin hallituksen esitys aiheuttaa epävarmuuksia ja myöskin puolesta ja vastaan keskustelua. Ministeri viittasi, että Etelä-Karjalassa tämä järjestelmä on ollut jo käytössä, ja näin todellakin on. Muistan sen ajan, kun se otettiin sinne Etelä-Karjalaan käyttöön. Silloin siinä oli epäilyksiä, mutta voin itse todeta, että tämä nyt hallituksen esittämä järjestelmä on ollut toimiva ja myöskin yrittäjiä on riittänyt nimenomaan Etelä-Karjalassa, ja se nuohousjärjestelmä on ollut jo useamman vuoden toiminnassa.

Rakennuksen omistajalla tai haltijalla säilyy edelleenkin velvoite huolehtia nuohouksesta säädettyjen nuohousvälien mukaan. Nuohousvälithän eivät ole nyt muuttumassa, ja se on hyvä asia. Hyvä asia on omasta mielestäni myöskin se, että pelastuslaitokset valvoisivat edelleen kiinteistöjen nuohousvelvoitteen toteutumista [Puhemies koputtaa] nykyiseen tapaan.

Omasta mielestäni tärkeää on, että pätevyysvaatimukset nuohousalalla säilyvät myöskin edelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

14.24 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, kuten edustaja Torniainen hyvästi avasi tätä asiaa syvällisemmin. Kannattaa muistaa vielä yksi asia tämän päälle: Koska kiinteistön omistaja tai haltija joka tapauksessa vastaa siitä kiinteistön turvallisuudesta, niin meillähän on tietenkin jokaisella omassa kiinteistössään jonkunasteinen vakuutus, ja kannattaa muistaa sekin, että jos ei ole tätä nuohousta tehnyt ja sattuu se talo palamaan ja sattuu hormipalo tulemaan, niin mikään vakuutus ei silloin ole voimassa. Kyllä tässä tätä henkilökohtaistakin vastuuta joutuu pikkusen kantamaan, ja itsekin niitä nuohousmaksuja kahdesta kiinteistöstä joudun maksamaan mutta ilomielin minä sen maksan, kun tiedän, että saunaa saa mökillä lämmittää ilman pelkoa siitä, että mökki palaa, taikka vuolukiviunia kotona kun lämmitän, niin sekin tuntuu mukavalta, kun tietää, että vielä ensi kerrallakin on uuni, mitä lämmitää. Että kannattaa näissä asioissa nähdä pikkusen valoisiaakin puolia. Totta kai pelastustoimi ja palotoimi valvovat näitä asioita ja pitävät niitä palotarkastuksia, ovatko paikat turvallisesti hallinnassa ja hyvässä kunnossa, mutta siihen ylhäältä johdettuun, että kaikki [Puhemies koputtaa] olisi annettu valmiina, en aina jaksa uskoa.

14.25 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokemukset osoittavat kyllä, että sääntelyn purkaminen on sujunut aika lailla hyvin, ja todellakin tässä suhteessa tämän nuohouslainsäädännön suhteen itse olen aika luottavainen, mitä tulee tähän lakiesitykseen.

Mutta kysyn ministeriltä: kun täällä perusteluissa pidetään mahdollisena kuitenkin, että viestinnästä huolimatta piirinuohouksen loppuessa nuohouksen toteutumisen taso laskee nykyisestä — tällä hetkellähän tuo nuohouksen toteutuminen on noin 70 prosenttia, ja täällä spekuloidaan, että se voisi laskea 60 prosenttiin — niin miten arvioitte, mikä merkitys tällä on paloturvallisuuden kannalta, [Puhemies koputtaa] jos tämä toteutuu?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

14.26 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa herra puhemies! Piirinuohousjärjestelmän purku on yksi yksityistämisen lisäjatke tämän hallituksen muihin listoihin, joissa julkiselta puolelta kielletään toiminta ja se annetaan pääasiassa yksityisten hoidettavaksi. Mutta samalla tavalla kuin näissä muissakin, tässä toteutuu se, että valvonta joka tapauksessa jää julkiselle puolelle, ja valvonnan järjestäminen on ollut tähän mennessä huomattavasti helpompaa, kun pelastuslaitokset ovat kilpailuttaneet ja tienneet ne nuohoojat, yhtiöt tai yrittäjät, minkä jälkeen se valvonta on ollut helpommin hoidettavissa. Norminpurku on mukavan kuuloinen sana ja varmaan monessa kohden tarpeellinen, mutta monesti normeja on tehty myöskin sitä varten, niin kuin tässäkin tapauksessa, että on haluttu pitää huolta paloturvallisuudesta, ja minun mielestäni se on perusteena yhä edelleen aika relevantti, että halutaan huolehtia paloturvallisuudesta.

Todellakin, Etelä-Karjalassa ja Uudellamaalla on kokeiltu tätä järjestelmää, eli se siellä sitä piirijärjestelmää ei tällä hetkellä ole, ja palaute on ollut ihan suht hyvää. Mutta kun katsoo Pelastusalan Keskusjärjestön tilastoja näiltä alueilta, niin niillä alueilla, missä piirinuohousjärjestelmä on yhä edelleen toiminnassa, nuohouksista on toteutunut noin 80 prosenttia, mutta alueilla, missä on luovuttu tästä järjestelmästä, mennään 50—60 prosenttiin. Eli se nuohousten vuosittainen toteutuminen heikkenee huomattavasti — se on jo nähty, että se on heikentynyt näillä alueilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

Jos normeja puretaan niin, että me tiedämme, että meidän paloturvallisuus vaarantuu, niin tällä hetkellä ja mielestäni ennemminkin olisi voinut arvioida toiseen suuntaan tai sitten voisi miettiä jonkun mallin tähän väliin, että mitenkä se yhä edelleenkin saadaan turvattua niin, että kaikki kiinteistöt ovat tämän piirissä. Nimittäin yhä edelleenkin, niin kuin ministeri totesi, nämä vuosittain hoidettavat veloitteet omakotitalojen osalta ja kolmen vuoden välein kaikkien mökkien tai vapaa-ajanasuntojen osalta ovat olemassa jokaiselle henkilökohtaisesti.

Pelko on siis erityisesti haja-asutusalueiden nuohouksesta. Minulla on ministerille myöskin yksi kysymys siitä, mitä tapahtuu niissä tapauksissa, jos tätä niin sanottua kilpailua, markkinaa ei tule: kuka siinä tapauksessa? Kun soten osalta sinne lakiin on kirjoitettu, että maakunnan on silloin järjestettävä, ja tässä laissa kielletään pelastuslaitoksilta tämän toteuttaminen, niin onko sitten niin, että jos tämmöistä markkinaa ei tule, niin siinä tapauksessa se on tee se itse -miehet, vai onko niin, että pelastuslaitoksen joka tapauksessa pitää se sitten hoitaa omalla henkilöstöllä?

Pelkona on myöskin se, että hinta nousee. Voin vain kuvitella, että kun alueilla, joilla on — niin kuin äsken mainittiin — talojen välit kymmeniä kilometrejä tai niitä mökkejä on saaristossa tai muualla, tällä hetkellä on voitu järjestää niin, että sama nuohooja käy saman päivän tai muutaman tunnin aikana kaikki vierekkäiset läpi, niin nyt kun tämä järjestelmä poistuu, oletettavaa on, että hinta nousee. Nimittäin kun puhuttiin jätelaista, että niitä jäteautoja rupeaa ajelemaan siellä peräkkäin niin, että samaan kortteliin ajaa neljä viisi jäteautoa, kun niitä nyt on hoitanut yksi, niin tässähän tulee tapahtumaan vähän samalla tavalla.

Myöskin Kiinteistöliitto on ollut kriittinen paloturvallisuuden heikkenemisestä siitä syystä, että nuohousvälit oletettavasti pitenevät.

Kuntaliitto on myöskin kiinnittänyt huomiota, samoiten kuin muutamat pelastuslaitokset, omavastuuseen muun muassa ikääntyvien ihmisten osalta, että mitenkä tulee muistutus varmaan johonkin digitaaliseen kännykkään ikäihmisille, että pitää muistaa se nuohous tilata ja mistä sen tilaa. Etsit netistä sitten niitä nuohousfirmoja. Me tiedämme, että tämä ei vain ole realismia aika monille haja-asutusalueilla asuville ihmisille, jotka ovat tähän mennessä turvautuneet siihen tietoon, että kerran vuodessa tulee se lappu, milloin on nuohousaika, ja jos se ei sovi, niin sitten ilmoittaa. Vaatii aika paljon myöskin tiedotukselta, jotta tämä menisi kaikille kansalaisille läpi.

Kritiikkiä on tullut myöskin Pelastusalan Keskusjärjestöltä, joka on siis nyt jo todennut tämän tilanteen, että niillä alueilla, missä tämä testi on tehty, nuohousvälit ovat pidentyneet, eli paloturvallisuus on jo heikentynyt. Normeja tarvitaan, ja joskus ne ovat erittäin tarpeellisia. Kannattaa miettiä, kannattaako kaikkea turvallisuutta ihan näin vain hukkata.

14.31 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Keskustelua nuohoussääntelyn uudistamisesta on käyty pitkään, ja itse kyllä suhtaudun hyvin avoimesti tähän esitykseen ja näen, että periaatteessa tällä sektorilla sääntelyn purkaminen voi tuottaa myönteisiä tuloksia. Kokemukset ovat olleet hyvät siellä, missä piirinuohousjärjestelmästä on luovuttu, niin hinnan kuin myös palveluiden saatavuuden suhteen.

Mutta kun nuohouspalvelu järjestetään ennen muuta paloturvallisuuden vuoksi, mielestäni tämä kysymys on kyllä edelleen aika kriittinen. Itseäni todellakin huolestuttaa se, että täällä perusteluissa arvioidaan, että tämä nuohouksen toteutumisaste saattaisi laskea sieltä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

70 prosentista 60 prosenttiin, mikä tarkoittaisi sitä, että vuosittain nuohottaisiin noin 110 000 kiinteistöä vähemmän kuin nykyisin.

Täällä perusteluosiossa, jossa puhutaan vaikutuksesta paloturvallisuuteen, todetaan mielestäni hiukan ristiriitaisesti, kun toisaalta todetaan, että paloturvallisuuden kannalta merkitystä on sillä, että nuohous ja tarkastus tehdään säännöllisesti ja ammattitaitoisesti, mutta sitten kuitenkin todetaan, että nuohoustyön sisällöllä ja nuohousvälin pituudella ei ole selkeästi osoitettavaa yhteyttä paloturvallisuuteen, niin että voitaisiin arvioida, minkä verran nuohouksella ehkäistään tulipaloja tai millaiset nuohousvälit olisivat optimaaliset. Tässähän nyt periaatteessa halutaan sääntelyn taso, nuohousvälien taso, säilyttää entisellään, mutta toivon, että ministeri kommentoisi nyt tätä paloturvallisuusnäkökulmaa, miten arvioi sen kehittyvän.

14.34 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Minä haluaisin myöskin kysyä ministeriltä: onko tässä ajateltu minkäänlaisia rajoja tälle hinnalle taikka kuluille? Jos nyt ajatellaan, että ihmiset asuvat esimerkiksi Lapin kairoissa, missä matkaa on useampia kymmeniä kilometrejä, jopa satoja kilometrejä saattaa nuohoojalla tulla ajettavaa edestakaisin, niin kuka nämä kilometrit maksaa? Onko se se ihminen, joka asuu siellä syrjäseudulla, jonka koti sattuu olemaan siellä ja jolla on esimerkiksi luontaiselinkeino pääelinkeinona ja raha ei yksinkertaisesti riitä, taikka sitten Pohjanmaalla mummut, jotka asuvat kaukana keskuksista, minne on kymmeniä kilometrejä matkaa ja edestakaisin tulee yli sata kilometriä? Kuka maksaa ne kulut, kun sinne tulee yksityinen nuohooja nuohoamaan ne savupiiput? Tietysti sanotaan, että sen täytyy maksaa, joka palvelua vaatii tai tarvitsee, mutta aikamoinen paloturvallisuusriski on kyllä se, jos nämä matkakulut esimerkiksi nousevat niin suuriksi, ettei yksinkertaisesti ole varaa käyttää nuohoojaa. Jotenkin minulla on semmoinen tunne, että sekään ei ole hirveän halpaa, jos talot rupeavat roihuamaan sitten.

Ennen kaikkea sitä haluaisin nyt kysyä, millä tavalla nämä syrjäseutujen asiat hoidetaan tässä asiassa. Suomi on pitkä maa, meillä on paljon kuntia, joissa keskuksat ovat kaukana, joissa palvelut ovat kaukana ja joissa yksityisen nuohoojan saapuminen paikalle on pitkän matkan takaa. Eivät piirinuohoojatkaan ole tietenkään sen lyhyemmän matkan takaa tulleet, mutta he ovat tulleet sen takia, että se on pakko. Mutta nyt ei ole. Kenenkään ei ole pakko lähteä ajamaan jonkun mökille ja kysymään, onkos täällä nuohottu viimeisen vuoden aikana. Tähän asiaan haluaisin vähän enemmän selitystä. Onko tätä vaikuttavuutta otettu huomioon ja laskettu tässä asiassa?

14.36 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän edustaja Tolppasen puheenvuoroon liittyen haluaisin Suomen pohjoisimpana kansanedustajana todeta, että nykyäänkin sellaisilla seuduilla, missä on pitkät etäisyydet, se kyllä näkyy nuohoojien palveluhinnastossa, mitä me joudumme siellä käyttämään. Eli siinä mielessä itse arvioin kyllä, että tähän asiaan ei ole muutosta tulossa.

14.36 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP näkee nuohoojatkin mustana, tämänkin norminpurun tässä mustana, eikä mikään uudistus tunnu käyvän, normien sujuvoittaminenkaan. Tässä edustaja Wallinheimo käytti hyvän puheenvuoron tästä laista. Hän viittasi myöskin, että tässä on kyse todella norminpurun kärkihankkeesta. On totta, että jokaista norminpurkua pitää arvioida sen palvelun saajan kannalta, lähipalvelujen kannalta ja myöskin kustannusten kannalta, ja näin tässä on tehtykin. Tässä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

tärkeää, että tämä pätevyysvaatimus tässä säilyy ja että myöskin nämä kokemukset, mitä on saatu tuolta Pohjois-Karjalan suunnalta, otetaan nyt sitten tässä huomioon. Mutta kyllä minua häiritsee tämä, että ei ole niin pientä norminpurkua, etteikö sillä oppositiopolitiikkaa tehtäisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

14.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti jatkoksi tähän keskusteluun nuohoamisen hyvistä tai huonoista puolista ja siitä, onnistuuko se vai eikö se onnistu:

Itse en ole jaksanut koskaan uskoa siihen, että pakolla taikka valtion valtavalla holhouksella saavutettaisiin mitään hyvää. Jonkun verran kontrollia totta kai tarvitaan esimerkiksi liikenteessä. Se on päivänselvää.

Mutta se, että me alamme kuvitella, että esimerkiksi nuohoamisessa tarvittaisiin sitä yhteiskunnan kontrollia... Vielä tänä päivänä palveluntarjoajia on kyllä kotiseudullanikin Ilo-mantsissa, vaikka sekään nyt ei mikään kovin tiheästi asuttu seutu ole, ja voin sanoa, että olen ihan sataprosenttisen varma, että se meidän omakin nuohoojamme, nuori mies, joka sen homman tekee, jatkaa palveluja, kun hän on itse oma-aloitteisesti kuitenkin soittanut aina — kerran vuoteen ollaan yhteydessä, vähintään — ja vielä tulee kysely tekstiviestinä, että kävisikö se ensi viikolla, esimerkiksi. Samoin tapahtuu muillakin palveluntarjoajilla. Parturi lähettää silloin tällöin viestiä, että olisiko aika tulla parturiin. Minä aina aamulla peilistä totean, että ehkä se nyt ei vielä niin kiireellistä ole. Samoin moni muu palvelu toteutuu ihan tämmöisen tarjoamisen periaatteella. Yrittäjät siitä kyllä huolehtivat. Niille yhteiskunnille, joissa on ollut pakko tehdä jotakin — niitäkinhän on ollut olemassa — on tainnut käydä kovin huonosti. Mutta tämä keskustelu vain osoittaa sen, että meidän tulee suhtautua näihin tällaisiin yrittäjiin erittäin suurella positiivisuudella. Tunnen omalta seudultani nämä nuohoojat, ja he varmasti jatkavat palveluja. Ja ennen kaikkea, kun he ovat ammattilaisia, heillä on nykyaikaiset välineet, he osaavat työnsä ja he ovat äärimmäisen vastuullisia ja tekevät työn taloudellisesti.

Elikkä älkää, hyvät ihmiset, nyt pelätkö, että tämä tuleva maailma on sitä entisen pakkomaaailman aikaa, jolloin valtio joissakin valtioissa valvoi lähes kaikkea. Ei semmoista ole, ja kyllä me hampaatkin tänä iltana pesemme ilman vartiointia. [Markus Mustajärven välihuuto]

14.39 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Koetan olla provosoitumatta edustaja Hoskonen viimeisistä sanakäänteistä, mutta pakkohan siihen pikkusen on reagoida.

Täytyy sanoa, että me varmasti, kun olemme tätä järjestelmää ja nyt tätä ehdotusta kritisoineet, emme ole tarkoittaneet, että suomalainen yrittäjä olisi vastuuton. Kukaan ei ole käyttänyt sellaista puheenvuoroa, etteikö nuohousta harjoittava yrittäjä olisi vastuullinen. Siitä ei ole kysymys. Mutta kysymys on paloturvallisuudesta, ja tässä talossa kun työskennellään, on kysymys siitä, että me koko tämän kansakunnan turvallisuudesta huolehdimme. On niitä ihmisiä, jotka eivät säästämisen vuoksi halua tilata sitä palvelua, joka maksaa. Sen takia olisi järkevämpää, että säilytetään se turvallisuus, niin että jokainen koti pidetään niin sanotusti nuohottuna ja paloturvallisena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

14.40 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Edustaja Ala-Nissilä osui tavallaan naulan kantaan, kun hän kuvaili, minkälaisena nähdään nuohoojat. On ne nähty ennenkin. Isäukko tuli aikoinaan muutaman päivän nuohousreissulta kunnanvaltuuston kokoukseen käymättä välillä saunassa, ja hänet ristittiin Savukosken kunnan ainoaksi mustaksi senaatoriksi. [Naurua] Mutta joka kevät isäukko kuitenkin hiihti tai pyöräili talosta taloon, ja kun hän lähti kylä kylältä, talo talolta kiertämään, niin vaikka ei ollut kännykkäaikaa, niin tiedettiin, että nyt se on aika, kun se toistui vuodesta toiseen, ja joka ikinen talo tuli nuohotua. Taksa oli samoin perustein sama kaikille. Tiedettiin, mitä se maksaa, ja järjestelmä toimi. Nyt on kyllä se, että miten kontrolloidaan, jos joku kustannuspaineista jättää pidemmäksi aikaa asuintalonsa nuohoamatta tai kerta kaikkiaan unohtaa, mikä voi olla vanhusväestölle ihan normaalia. Kuka häntä enää muistuttaa siitä?

Kyllähän tässä nyt on olemassa elementit siihen, että nimenomaan niillä, joille se palvelu on hankalimmin saatavissa... Tässä tämän hallituksen toimesta — ottaen huomioon äskeiset jätehuollon äänestykset, miltä pohjalta sitä tulevaa sote-ratkaisua rakennetaan ja miten on käynyt postipalveluille — kyllä mennään isoimman ehdoilla ja vannotaan markkinoitten nimeen myöskin semmoisilla alueilla, missä ei kerta kaikkiaan markkinoita ole.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustajat Tavio, Myllykoski ja Wallinheimo, ja sitten ministerillä puheenvuoro.

14.42 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Tämä aihealue toi aivan ensimmäisenä mieleen lempisarjakuvani Aku Ankkan, missä yhdessä vanhassa jaksossa Aku kyllästyi kaupungin ainoan nuohoojan ylimieliseen käytökseen ja hinnoitteluun ja Aku ryhtyi itse nuohoojaksi. Tosin Aku Anka lopulta tunaroi tietenkin senkin homman ja joutui sitten maanpakoon Ankkalinnasta. Siellä Ankkalinnassa ei ilmeisesti ollut kovinkaan tarkat ammattivaatimukset nuohoojan ammatille.

Kuitenkin tämä tapa, missä kilpailu ei ole jatkuvaa eikä ole vapaata tarjontaa, ei mielestäni ole suotava, vaan on lähtökohtaisesti ihan hyvä, että oltaisiin siirtymässä vapaan jatkuvan tarjonnan ja jatkuvan vapaan kilpailun malliin. Hinnoittelu saa mielestäni tälläkin alalla toteutua markkinoiden mukaan, kysynnän ja tarjonnan mukaan. Eli lähtökohtaisesti tervehdin tätä esitystä nyt ilolla.

14.43 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mustajärvi otti erittäin hyvän näkökulman siihen, mitä on se, kun me haluamme kaikki yhdessä edellisessä hallituksessa ja nykyisessä hallituksessa sitä, että kotona asutaan, ja me haluamme tuottaa palveluita sinne, että ihmiset voivat asua kotonaan. Mutta kuinka tämän asian kanssa on, eli olisiko se vanhusväestö, jolle haluamme tuottaa palveluita sinne kotiin, sitten yksi osa siitä, että tähän palvelujen tarjontaan kuuluu myös se, että otamme vastuun siitä, että palvelun tarvitsijat huolehtisivat myös siitä, että koti on paloturvallinen? Vai onko niin, että jätämme heidät tavallaan yhteiskunnan ulkopuolelle niin, että vakuutusyhtiö palovahingon sattuessa sanoo, että ”valitettavasti teillä ei ole tarvittavaa nuohousta suoritettu, joten emme ole korvausvastuullisia tästä vahingosta”?

Nyt pitäisi pohtia sitä, että on todella hyvä, että kilpailu on tervettä. On oikein hyvä, että meillä ei ole sellaisia instituutioita, jotka kilpailevat pelkästään sanomalla, että ”me makamme tämän verran”, vaan jos joku pystyy tuottamaan henkilölle tai yhteisölle palveluja tehokkaammin, meillä ei ole niin, etteikö heitä otettaisi mukaan tähän yhteiskuntaan. Mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

ta nyt on kysymys paloturvallisuudesta, ja sote-uudistuksessa lähdetään juuri siitä kulmas- ta, että meillä on vanhenevaa väestöä ja samaan aikaan me kaikki haluamme, että jokaisel- la ihmisellä on mahdollisuus asua kotonaan mahdollisimman pitkään, niin kuin se tuntuu turvalliselle ja hyvälle, ja me tuotamme sinne kotipalveluita, viemme ruokaa, käymme hoi- tamassa vanhuksiamme. Kuinka on tämän asian kanssa, niiden ihmisten kanssa, jotka ovat rannekkeen varassa ja eivät välttämättä maksa edes omia laskujaan enää vaan ne on laitettu sinne pankin suoraveloitukseen tai muutoin? Omaistenko hoidettavaksi ja vastuulle laite- taan se, että nämä asiat nuohoamisen ja paloturvallisuuden osalta ulkoistetaan jollekin, joka ei koskaan tule siitä huolehtimaan?

Kysyn ministeriltä: Oletteko huomioineet sen, että meillä on vanheneva vanhusväestö, joka lisääntyy? Kuinka se on yhteismitallista tämän lakiesityksen kanssa, että me haluam- me, että ihmiset asuvat aina enemmän ja enemmän vanhemmiksi kotona? Kuinka se tulee varmistettua, että jokainen vanhus [Puhemies koputtaa] huolehtii siitä, että piiput on nuo- hottu?

14.46 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Kuten keskustelusta tuli ilmi, on sel- vää, että muutoksen vaikutuksia nimenomaan nuohouspalveluiden hintaan ja saatavuuteen pitää varmasti seurata jatkossa tarkemmin. Kyse on kuitenkin paloturvallisuudesta, ja se pitää tietenkin ottaa vakavasti, kuten täällä monessa puheenvuorossa tuli ilmi. Kysyisinkin oikeastaan ministeriltä: onko tähän nyt mietitty mitään mahdollisia seurantavälineitä, kuin- ka tätä turvallisuusaspektia voitaisiin sitten jatkossa ottaa paremmin huomioon, että näitä tiettyjä huolia, joita täältä salista nyt ilmenee, otettaisiin paremmin huomioon?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kaksi pyydettyä puheenvuoroa jäljel- lä, eli ministeri ja Hoskonen, ehkä tässä tapauksessa nyt sovitulla tavalla järjestyksessä eli ensin ministeri ja sitten Hoskonen.

14.47 Sisäministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos asiallisesta keskustelusta ja syventymisestä jo tässä vaiheessa.

Meillähän on paljon erilaisia kotipalveluita, joita kaikenikäiset tarvitsevat säännöllises- ti, useimmiten vielä paljon useammin kuin nuohouspalveluita. En ole kuitenkaan kuullut tästäkään salista ainakaan omana aikanani kenenkään vaativan, että vaikkapa putkimiesten palvelut tai sähkömiesten palvelut pitäisi monopolisoida. Julkista palveluahan nämä eivät tähänkään asti ole olleet, toisin kuin täällä osaksi jo annettiin ymmärtää, vaan nämä nimen- omaan ovat olleet yrittäjinä toimivia tähänkin asti, mutta se on ollut alueellinen monopoli, tällä hetkellä nykyisen lain pohjalta. Ja samalla tavalla vaikkapa muissa kiinteistönhoidol- lisissa palveluissa vaaditaan myös pätevyysvaatimukset. Ei putkia tai sähköä saa tulla ronkkimaan kuka tahansa, ja toisaalta myös edellytämme kiinteistöissä tiettyä tasoa esi- merkiksi sähkötekniisten ratkaisuiden osalta, niin kuin me kaikki tiedämme. Silläkin alueella olemme laajasti sitä mieltä, että kilpailu tuottaa parempaa tulosta.

Ja mitä tulee erityisesti näihin harvaan asuttuihin alueisiin, niin totta kai varmasti tulee markkina elämään eri suuntiin, ja sen takia — myöskin liittyen siihen, mitä Wallinheimo kysyi — kyllä tässä on mietitty seurantatyö toki heti perään. Mutta myös on mahdollista, että aika monessa tapauksessa se nuohooja lähtee lähempää kuin tällä hetkellä, koska hän ei välttämättä ole se henkilö, joka haluaa erikoistua nimenomaan piirinuohoojatehtäviin, vaan hän voi olla henkilö, joka elättää itsensä myymällä useammanlaisia palveluita, voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

olla varsin laaja-alainen osaja esimerkiksi kiinteistötekniikan osalta tai kotipalveluiden osalta. Voi olla, että sillä kotipalveluiden varassa elävällä vanhuksella on lähempänä turva, joka tekee myös nuohouksen mutta monia muitakin asioita ja tätä kautta ikään kuin tuntee sen talouden myös tarkemmin.

Toisena sanoisin, että tässä on nyt todella — niin kuin mainittu — niin Uudellamaalla ja Etelä-Karjalassa kuin tuoreimpana myös Pohjois-Pohjanmaalla jo vapautettu markkina. Itse asiassa näistä vapautetuista kiinteistöistä 76 000 on nimenomaan Pohjois-Pohjanmaan alueella Oulussa ja Koillismaalla, eikä ole ollut mitään romahdusmaista viestiä siitä, että palveluita olisi jäänyt saamatta. Päinvastoin, kuten edustaja Torniainen totesi, hänen alueellaan Etelä-Karjalassa tämä on aivan erityisesti toiminut: Jo neljäsosa kiinteistöistä on vapautettu. Tämä on tehty hallitusti. On lähdetty kokeilemaan. Ja nyt, kun on todettu, että tulokset ovat hyviä, ei kannata pelätä vaan kannattaa painaa kaasua siltä osin, että hyödyt saadaan muuallakin. Luonnollisesti on jo sovittu, että pelastuslaitokset, vakuutusyhtiöt, joilla on voimakas intressi tässä asiassa, ja kiinteistöala aktivoivat viestintää asiakkaille asiassa. Ja uskon, että yrittäjällä, joka tällä hetkellä toimii piirinuohoojana, on jatkossa kilpailun paine myydä palveluita ja se tulee kyllä tarvittaessa sen paperilapunkin sinne mummon postilaatikkoon tiputtamaan eikä pelkästään Facebookin kautta myy palveluitaan.

Edustaja Räsänen varsin asiallisesti — kiitos rakentavasta otteesta kokonaisuuteen — mainitsi tämän 70 prosentin nuohousaktiivisuuden, joka siis tarkoittaa, että 30 prosenttia laista ei tällä hetkellä toteudu niin kuin se on kirjoitettu, mutta suuremmaksi riskiksi me arvioimme sekä tällä hetkellä että tulevaisuudessa sen, että niitä nuohouksessa ilmenneitä puutteita ei investoida kuntoon, koska ne ovat se kalliimpi osa kuitenkin sitten siinä vaiheessa, kun löytyy hormista korjattavaa. Ja tässäkin suhteessa toivottavasti — ja uskon siihen — tämä kilpailu ja tietyt synergiat kiinteistöalan sisällä johtavat siihen, että useammin tarjotaan samalla sitten se polku, miten nuohouksen jälkeen pistetään kiinteistö kuntoon. Kuitenkin ne korjaukset ovat lopulta se ainoa, mikä sen paloturvallisuuden varmistaa, ja tätä kautta uskon, että päästään eteenpäin.

14.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lopuksi omalta osaltani tähän asiaan se, että kun näitä toimintoja vapautetaan, niin ihan olen varma siitä, että näillä yrittäjillä, jotka sen työn haluavat tehdä, on jo nyt tänä päivänä — minunkin kiinteistöni nuohoavalla nuorella miehellä on aivan viimeisen päälle välineet — ne välineet sitten viimeisen päälle. Kaikki on tiptop, ja hän on hankkinut kaiken sen välineistön, mitä nykytekniikka tarjoaa. Ei ole mitään pelkoa siitä, että hän ei jatkaisi tai että hän lopettaisi työnteon tai tekisi huonompaa työtä. Hän jopa antoi minulle muutamia hyviä neuvoja, miten tulee homma hoitaa jatkossa, ja ne kaikki neuvot on pantu täytäntöön jo, elikkä paloturvallisuus on talossa varmasti parantunut.

Kun edustaja Mustajärvi taisi mainita, että Postin uudistuskin oli huono juttu, niin voinpa kertoa kotikunnastani, että Postin uudistus teki valtavan muutoksen. Siinä oli kyllä edustaja Mustajärvi oikeassa, mutta hänen suunta-arvauksensa meni ihan väärin. [Markus Mustajärvi: Kysypä Maijalalta!] Entisaikaan oli Posti normaalina virka-aikana auki. Nyt kun se on paikallisen kaupan yhteydessä, niin se on seitsemän päivää viikossa auki aamu- seitsemästä iltayhdeksään. Se on aina auki, melkein kuin englantilainen publi. Älkää nyt, hyvät ihmiset, kuvitelko, että meillä olisivat esimerkiksi postipalvelut heikentyneet. Ikinä ei ole Ilomantsissa ollut niin hyviä postipalveluja kuin nyt on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2018 vp

Toivon, että tähän suhtaudutaan... Ymmärrän sen, että valvontaakin pitää olla, mutta minä en ole itse uskonut siihen ylhäältä johdettuun yhteiskuntaan kovin paljon elämäni aikana ja luulen, että loppuajankin näillä ajatuksilla pärjää.

14.53 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille erinomaisesta vastauksesta. — Itsekin näen kyllä niin, että varmastikin tulevaisuudessa tämä yrittäjien oma viestintä tulee toimimaan ja on varmasti avainasemassa. Lisäksi jokaisessa kunnassa kun tietysti pohditaan ja suunnitellaan ikäihmisten palveluita ja pohditaan kuntien kokonaisturvallisuutta, johon paloturvallisuus kuuluu, kunnat varmasti ottavat omassa viestinnässään myös huomioon sen, että huolehditaan, että jokainen hormi, joka nuohousta tarvitsee, myös tulee sitten nuohottua.

Kuten edustaja Myllykoski sanoi, kilpailu on hyvästä. Kilpailu on hyvästä, ja se tulee tuottamaan meille parempia ja edullisempia palveluita, ja toivon todella, että tämän esityksen kautta niihin päästään, ja siihen myös vakaasti uskon.

14.53 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Nyt tässä kohdassa täytyy kyllä vähän pohtia, onko se kunta vai maakunta, joka sitten tulee huolehtimaan näistä asioista, ja nyt kun tämmöisiä isoja myllerryksiä on tulossa, kuinka paljon myllerryksiä sinne sekaan kannattaa heittää.

Sinänsä ministeri sanoi aivan oikein — vahinko, että lähti jo pois — että varmasti sitten korjataan, kun hormista löytyy korjattavaa. No se on hyvä, että korjataan sitten, kun löytyy korjattavaa. Tähän saakka on huomautettu aikaisemmin, että nyt kannattaisi tehdä jotakin, ettei löydy sitä varsinaista korjattavaa.

Mutta myöskin ministeri mainitsi näin, että kun tehdään putkitöitä, sähkötöitä, kiinteistöhuoltotöitä, kiinteistötekniikkaa, niin siellä on asiansa osaavat ihmiset ja nämä asiat kyllä hoituvat ja sinne tulevat aina ammattimiehet paikalle silloin kun tarvitaan. Totta, siellä on varmasti ammattitaitoinen muurari silloin kun piippu muurataan ja laitetaan, mutta nyt on kyse nuohouksesta sen jälkeen, mistä on taas kiinni paloturvallisuus siinä talossa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.